

KE STŘETNÉMU BOJI

Střetný boj je jedním z nejdůležitějších a nejsložitějších druhů útočné činnosti, při které obě strany dosahují stanovených cílů útokem s využitím účinků všech druhů paleb. Jeho cílem je ničit útočícího nepřítele v krátkém čase, získat iniciativu a vytvořit výhodné podmínky pro další činnost.

Ke střetnému boji může dojít v průběhu pochodu, za útoku při odrážení protiztečí a protiúderů, rozvíjení úspěchu, střetnutí s vojsky nepřítele, která jsou vyváděna k přehrazení mezer v sestavě nebo k zaujetí výhodných čar v průběhu manévru v hloubce, v obraně při protiztečích a protiúderech a při ničení vzdušných výsadek.

Divize může vést střetný boj samostatně nebo společně s jinými svazky armády. Při využití vysoké manévrovosti, velké úderné a palebné síly může zničit i nepřítele, který má převahu. To však vyžaduje umění velitelů předvídat vývoj událostí a rychle se rozhodovat podle vzniklé situace.

Nedostatek času na organizaci střetného boje, který je způsobený rychlým přiblížením obou stran a jejich zasazením do boje z chodu, spolu se snahou získat čas, zmocnit se a udržet iniciativu, nejasnou situaci a jejími častými změnami, vedením boje na široké frontě, se značnými mezerami mezi útvary a odkrytými boky, které umožňují volnost manévru pro vyjítí do boku a týlu nepřítele, jsou podmínky, jež mají podstatný vliv na organizaci střetného boje a velení vojskům.

Organizace střetného boje zahrnuje v podstatě stejná opatření jako organizace útočného boje. Nemůžeme si jí však představovat, zvláště když dojde ke střetnému boji z pochodu, jako jednoduchý a uzavřený proces. Velitel divize bude zpravidla přijímat rozhodnutí ke střetnému boji postupně — po jednotlivých etapách.

Při organizaci pochodu s předvídáním střetného boje velitel divize připravuje základní představu o vedení střetného boje na pravděpodobných čarách střetnutí a v souladu s ní přijímá zámysl pro střetnutí divize a odpovídající uskupení sil a prostředků tak, aby předstihl nepřítele v palebných úderech a ovládl

nutí důležitých terénních čar, vhodných k rozvinutí hlavních sil do bojové sestavy. Pochodová sestava musí zabezpečit splnění stanovených časových norem, udržení bojeschopnosti vojsk i po nepřátelských úderech jadernými, chemickými i konvenčními zbraněmi a rychlé rozvinutí do bojové sestavy.

Rozhodnutí pro pochod, při kterém předpokládáme střetnutí boj, obsahuje také základní rozhodnutí pro střetnutí boj. To nemůžeme však považovat za konečné, protože počítáme s 2 až 3 možnými čarami střetnutí a na každé čáře s 2 až 3 variantami vlastního způsobu zahájení a vedení střetnutí boj.

V zámyslu střetnutí boj, který velitel přijímá před zahájením pochodu, je možné z pěti základních otázek určit orientačně jen tři, a to směr hlavního úderu a způsob manévru, ovládnutí důležitých čar (prostorů) předsunutým odřadem a bojovou sestavu.

Důležité otázky, tj. jakého nepřítele a v jakém pořadí zničit, cíle určené k ničení jadernými i konvenčními zbraněmi a způsob jejich použití můžeme určit až na základě konkrétních údajů průzkumu, které získáme za pochodu nebo při zahájení střetnutí boj předsunutým odřadem (předvojem).

V rozhodnutí pro pochod s předvídaným střetnutím boj velitel divize kromě otázek, které souvisí s pochodem, určuje:

- složení a úkoly předsunutého odřadu (předvoje),
- čáry a čas možného střetnutí s nepřítelem a způsob činnosti předsunutého odřadu (předvoje) a hlavních sil,
- směr hlavního úderu (směr soustředění hlavního úsilí a prostory, na jejichž udržení závisí úspěch střetnutí boj),
- bojovou sestavu,
- druh manévru a úkoly útvarů.

Uvedl jsem, že velitel divize určuje až tři možné čáry střetnutí. Jednu z nich (nejpravděpodobnější) stanoví velitel armády. Další možné čáry střetnutí určí velitel divize v závislosti na terénu a předpokladu, že naše vojska předstihla nepřítele ve vedení jaderných a leteckých úderů a zdržela ho v pochodu, nebo nepřítel zahájí přesun později, než jsme předpokládali. V tomto případě určí čáru střetnutí zpravidla o 10 až 15 i více km blíže k nepříteli. Za předpokladu, že nás nepřítel předstihl ve vedení jaderných a leteckých úderů, nebo zahájil přesun dříve, než jsme předpokládali, stanoví velitel divize čáru střetnutí o 10 až 15 i více km blíže k našim vojskům.

Při určování vzdálenosti (10—15 i více km) mezi jednotlivými plánovanými čarami střetnutí vycházíme z předpokladu, že jadernými a leteckými údery bude napadena strana zdržena o 20—30 i více minut, než strana druhá, která byla napadena s menším ničivým účinkem. V případě, že zdržení jedné ze stran bude v důsledku jaderného a leteckého napadení výrazně větší než uvažovaná doba, bude pravděpodobně bojeschopnost této strany proti straně druhé výrazně snížena, a proto zřejmě nedojde ke střetnutí boj, ale k útoku na nepřítele v obraně.

Zámysl boj i úkoly podřízeným při pochodu s předvídaným střetnutím boj nebudou konečné. O to větší pozornost věnujeme hlavním otázkám **součinnosti**. Je to z toho důvodu, že v zámyslu boj i ve stanovení vlastních úkolů útvarům nemůžeme zahrnout všechny, byt i jen základní varianty střetnutí boj na všech možných čarách střetnutí. Podrobná součinnost ulehčí veliteli divize realizovat zámysl a úkoly, které bude zpravidla upřesňovat na základě konkrétní situace před vlastním střetnutím. Proto řešení hlavních otázek součinnosti

v průběhu vydání rozhodnutí a zvláště při podrobné vlastní součinnosti, vystupuje do popředí ještě výrazněji, než je tomu v útoku nebo obraně. Stejně tak je tomu i v organizaci velení, která zejména před zahájením střetnutí bude složitější než před zahájením útoku.

Jakmile obdržení velitel divize od průzkumu a nadřízeného štábu zprávy o přesunu nepřítele a úkol pro střetný boj, ujasní si jej, zhodnotí situaci, rozhodne se, určí útvarům bojové úkoly, upřesní způsob součinnosti a vydá nejdůležitější pokyny k zabezpečení boje.

Při ujasnění úkolu a hodnocení situace je nutné, aby velitel divize v první řadě pochopil zámysl nadřízeného velitele, zejména způsob ničení nepřátelského uskupení, úkol divize, úkoly sousedů a způsob součinnosti s nimi, určil sílu a složení přesunujícího se nepřítele, předpokládaný prostor (čáru) a dobu střetnutí, možné směry jeho hlavního úderu, zhodnotil podmínky pro manévr, určil výhodné čáry rozvinování, čáru přechodu ke zteči a směry útoku vlastních útvarů.

Doba, kterou bude mít velitel divize k dispozici k organizaci střetného boje z pochodu, bude závislá na vzdálenosti útvarů od nepřítele. Zpravidla bude mít velitel divize k dispozici 1,5–2 h (někdy i méně) k přijetí rozhodnutí i k jeho realizaci. To je dáno tím, že orgány pozemního průzkumu budou působit asi 80–100 km před hlavními silami. Na tuto vzdálenost upřesní situaci nepřítele a vytvoří tak podmínky pro přijetí rozhodnutí. Uvedená vzdálenost může být při průměrné rychlosti obou stran $25 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$ (celkem $50 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$) překonána v uvažovaném čase; při větší rychlosti přesunu i dříve.

Vycházíme-li z předpokladu, že pluk zahájí rozvinování nejpozději ve vzdálenosti 6 km od stanovené čáry zteče (rychlost přesunu je $10\text{--}15 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$), pak tuto vzdálenost překoná asi za 25 až 35 minut. Kromě toho potřebuje velitel pluku přibližně 10 minut na přípravu rozhodnutí a 5 až 10 minut na vydání bojových úkolů podřízeným. Dále je nutné vyčlenit 5 až 10 minut pro velitele praporů. Celkem je potřeba pro přípravu rozhodnutí a rozvinutí hlavních sil pluku k boji a stanovení úkolů na stupni pluk a prapor asi 45 až 65 minut. Z toho vyplývá, že při průměrné pochodové rychlosti 25 až $30 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$ musí velitel pluku zahájit přípravu rozhodnutí k rozvinutí hlavních sil a vydat bojové úkoly praporům nejméně 10 až 15 km před čarou zteče. Velitel divize k tomu potřebuje asi 40 až 60 minut. Proto musí zahájit přípravu k rozvinutí hlavních sil 40 až 50 km před čarou zteče a bojové úkoly plukům stanovit 20 až 30 km před udanou čarou.

Jestliže dojde ke střetnému boji v jiných podmínkách (např. během rozvíjení útoku při odrážení protizteče nepřítele z chodu nebo v obraně při vlastní protizteči), bude mít velitel divize na organizaci střetného boje ještě méně času. V těchto podmínkách budeme střetný boj organizovat v závislosti na tom, jaké úkoly jednotlivé útvary plní.

Při značném nedostatku času je nutné, aby velitel divize přijal rychle rozhodnutí, včas vydal úkoly a upřesňoval je v souladu se vzniklou situací.

Velitel divize nepřetržitě analyzuje situaci a předvídá její možné změny. V souvislosti s tím předpokládá různé varianty činnosti vlastních vojsk i nepřítele. To mu umožňuje (v případě potřeby) přijmout včas rozhodnutí a neprodleně vydat bojové úkoly podřízeným.

Při přijímání rozhodnutí ke střetnému boji je nutné, aby velitel divize počítal s tím, že záměry nepřátelského uskupení, které je na pohyb a ještě

daleko, může jen předpokládat, protože v době, kdy se s ním střetne, mohou se záměry nepřítele značně změnit. Neúplnost údajů, zvláště o nepříteli, v době, kdy velitel přijímá rozhodnutí k střetnému boji, vyžaduje, aby společně se štábem divize ve velmi krátké době hluboce analyzoval situaci a předvídal její možné změny.

Vzhledem k těmto skutečnostem je potřeba počítat s tím, že metodika přijetí rozhodnutí bude značně odlišná od metodiky, kterou použije velitel divize při přijetí rozhodnutí pro útok na nepřítele v obraně. Především nebude mít dostatek času k tomu, aby mohl vyslechnout návrhy svých podřízených v plném rozsahu a zpravidla upřesní jen některé otázky s náčelníkem operační skupiny, zpravodajským náčelníkem a náčelníkem raketového vojska a dělostřelectva, kteří s ním budou na PVS divize. To ovšem neznámá, že v případě nutnosti nebude vyžadovat informace i od dalších náčelníků druhů vojsk.

Velitel divize přijímá rozhodnutí podle mapy. To potom zakresluje náčelník operační skupiny na jeho pracovní mapu.

Bojové úkoly útvarům vydává velitel divize osobně nebo technickými pojiťky prostřednictvím štábu. Nejdříve obdrží úkol raketový útvar, dělostřelectvo, letectvo a předsunutý odřad (předvoj) a dále jsou určovány úkoly plukům. Současně se stanovením bojového úkolu vydává velitel i potřebné pokyny pro součinnost. Nejdůležitější otázky součinnosti upřesňuje během rozvíjení hlavních sil a při zahájení boje. Podrobnou součinnost organizuje současně s vydáním rozhodnutí a při vlastním určování úkolů útvarům pro nedostatek času jen upřesňuje potřebné otázky.

Včasně přijetí rozhodnutí a jeho realizace zabezpečuje splnění základního předpokladu úspěchu ve střetném boji, kterým je **předstížení nepřítele**. V soudobém boji nabylo největšího významu právě ve střetném boji, kde má mimořádnou důležitost k dosažení úspěchu rychlá změna zpravidla vyrovnaných sil v náš prospěch.

Změny poměru sil ve střetném boji můžeme v podstatě dosáhnout:

— palebným a jaderným ničením nepřítele ve větším rozsahu, než jakým je on schopen ve stejné době ničit nás (to je při vyrovnaném poměru sil možné jen s využitím předstížení),

— rychlým manévrem sil a prostředků na zvoleném směru a potřebnou převahou, včasným přísunutím dalších sil do prostoru střetnutí a jejich zasazením do boje.

Rozhodující je jaderné ničení, a to zejména včasné vedení jaderných úderů. Úplného zničení nepřítele můžeme většinou dosáhnout jen dovedným využitím a sladěním palebného a jaderného ničení spolu s předstížením nepřítele v rozvinutí hlavních sil.

Předstížení nepřítele ve vedení jaderných úderů mu zabraňuje nerušeně organizovat a zahájit střetný boj a vlastním vojskům vytváří příznivé podmínky pro rychlý přesun do výhodných prostorů pro rozvinutí hlavních sil, jejich rozvinutí, rychlé využití účinků jaderných zbraní a palebných úderů k dokončení zničení nepřítele v co nejkratší době.

Má-li být nepřítel předstížen v rozvíjení a vedení úderů, je potřebné, aby průzkum všeho druhu včas zjistil:

— složení a směr přesunu nepřítele, především jeho hlavních sil a tankových proudů, dobu průchodu určenými prostory a začátek rozvíjení,

- místa rozvinování (souřadnice) prostředků jaderného a chemického napadení a jejich pohotovost k vedení úderů,
- ráz terénu v prostoru očekávaného střetnutí a přísun nepřátelských záloh z hloubky.

K zabezpečení předstížení nepřítele je nutné bojovou sestavu divize uspořádat tak, aby mohla vést silný počáteční úder (zpravidla do jednoho sledu s vyčleněním silné vševojskové zálohy). Tankový a motostřelecký pluk na bojových vozidlech pěchoty (motostřelecké divize) používáme zpravidla na hlavním směru úderu, na vnějším křídle nebo na nejkratším směru s cílem rozdělit a zničit nepřítele po částech. Motostřelecký pluk (tankové divize) obvykle používáme k čelnímu poutání nepřátelských hlavních sil a k vytvoření výhodných podmínek pro manévr tankových pluků nebo ke společné činnosti s tankovými pluky na směru hlavního úderu, a to zpravidla na vnitřním křídle.

Vedení střetného boje

Nepřítele začínáme ničit ještě před vzájemným přiblížením obou stran, a to leteckými a jadernými údery, palbou dělostřelectva na maximální vzdálenost, zejména v prostorech přepravišť a v soutěskách. To narušuje jeho přesun, organizované zahájení boje a vytváří podmínky pro jeho zničení po částech. Střetný boj divize začíná většinou bojem předsunutého odřadu nebo předvoje a končí přechodem jedné ze stran do obrany a druhé do útoku, nebo obou stran do obrany.

Předsunutý odřad obsazuje stanovené čáry, palbou všech prostředků ničí nepřítele, zabezpečuje přesun a rozvinutí hlavních sil. Jestliže nepřítel předstihl předsunutý odřad v ovládnutí určené čáry, pak se rozvine a útokem do boku a týlu plní stanovený úkol. Pokud předsunutý odřad neobsadil určenou čáru, aktivní činností zdržuje nepřítele na dalších výhodných čarách, zabezpečuje rozvinování hlavních sil a jejich zasazení k úderu do boku a týlu nepřítele.

Jakmile předsunutý odřad (předvoj zahájí boj, vyjíždí velitel divize na PVS a podle výsledků boje, osobního pozorování a údajů průzkumu upřesňuje rozhodnutí, úkoly útvarům (jednotkám) a v případě potřeby i způsob součinnosti.

Raketový útvar skrytě zaujímá prostor bojového rozmístění a po upřesnění úkolů vede údery na hlavní nepřátelské uskupení a jeho nejdůležitější cíle (prostředky jaderného napadení, místa velení apod.).

Dělostřelectvo zaujímá bojovou sestavu z chodu, palbou ničí a umlčuje prostředky jaderného napadení nepřítele, jeho dělostřelectvo, radioelektronické prostředky, oslepuje (dýmem a aerosoly) odpalovací zařízení protitankových řízených střel, podporuje bojovou činnost předsunutého odřadu (předvoje) a při rozvinování a zteči podporuje boj hlavních sil divize. Pro podporu útvarů na směru hlavního úderu dělostřelectvo centralizujeme.

Protitanková záloha a pohyblivý odřad zatarasovací divize přehrazují nebezpečné tankové směry a jsou připraveny k rozvinutí a zabezpečení boku divize na čáře rozvinování.

Přiblížení hlavních sil divize k nepříteli a jejich rozvinování do předbojové a bojové sestavy uskutečňujeme maximální rychlostí s cílem předejít nepříteli v rozvinutí. Pluky prvního sledu přesunujeme skrytě a nejkratší cestou na

směry zteče. S využitím výsledků jaderných úderů, úderů letectva a palby dělostřelectva i boje předemnatého odřadu (předvojů) ztečí z chodu, a to ještě před příchodem hlavních sil divize, ničí nepřitele. Rázně rozvíjí útok do celé hloubky bojového úkolu a v součinnosti s plukem (praporem), který poutá nepřitele čelně a s taktickým vzdušným výsadem (pokud bude použit), ho ničí.

Nepřitele, který vyšel do boku nebo týlu divize, ničíme údery letectva a palbou dělostřelectva a poutáme určenými jednotkami. Uskupení vytvořené k vedení hlavního úderu nesmíme oslabovat. Při pokusu nepřitele o přechod do obrany soustředí divize hlavní úsilí na zabránění jeho upevnění na výhodných čarách. Proto útvary útokem z chodu ničí zajišťovací jednotky, obsazují čáry připravené nepřitelem k obraně nebo je obcházejí a vedou úder do boku a týlu nepřitele, který přechází do obrany, ničí ho a rázně postupují do hloubky.

Divize, která působí na samostatném směru, vede většinou úder hlavními silami do boku a týlu nejdůležitějších uskupení nepřitele a zároveň ho poutá částí sil čelně.

Když nepřitele spolehlivě ničíme jadernými zbraněmi, manévru do boku a týlu je obtížný nebo bychom tímto manévrem ztratili mnoho času, může divize vést čelní úder.

Manévru ve střetném boji musí být jednoduchý, a je nutné, aby zabezpečoval maximální ničení nepřitele jadernými a konvenčními zbraněmi, rozdělení jeho pochodové nebo bojové sestavy a zničení nepřitele po částech. Rychlost a překvapivost manévru vytváří podmínky k předejití nepřitele v rozvinutí hlavních sil a k dosažení celkového vítězství v boji.

Střetný boj bude častou, ale zpravidla krátkodobou bojovou činností, která však bude rozhodovat o celkovém výsledku. Jeho složitost vyžaduje, aby velitelé rychle zhodnotili vzniklou situaci, v krátké době, často při nedostatku zpráv o nepříteli, přijali reálné rozhodnutí a pružně veleli vojskům. To vyžaduje od velitelů dobrou teoretickou připravenost, rozhodnost, schopnost rozumně riskovat a důsledně v krátké době realizovat přijatý zámysl.